

NatuurWerkgroep

Jaarverslag 2025 NatuurWerkgroep Rucphen e.o.

Inleiding

Het jaar 2025 was voor de NatuurWerkgroep Rucphen e.o. als vereniging een stabiel jaar. We bereikten de mijlpaal van het 200-ste lid, waar we nog wat speciale aandacht aan hebben gegeven. Terwijl de wereld om ons heen in rep en roer was, was dat bij de NatuurWerkgroep gelukkig niet aan de orde. Bij ons heerste rust. De werkzaamheden die gepland waren, werden uitgevoerd door medewerking van veel vrijwilligers. We hebben de natuur zoveel mogelijk een handje geholpen. Jammer is wel dat we achter de schermen te veel bij de gemeente Rucphen aan de bel hebben moeten trekken, omdat bestaand groen of gepland groen of compensatiegroen, in strijd met vastgestelde regelgeving niet of onvoldoende aan de orde kwam. Er was bij de gemeente lange tijd sprake van onderbezetting of geen bezetting bij de groendisiplines. Dat is nu weer opgelost en we hopen echt dat het groen weer de aandacht krijgt die het verdient. En dat wij dus op dat gebied ook weer minder in actie hoeven te komen.

Namens het bestuur willen wij nogmaals benadrukken dat we erg blij zijn met zoveel enthousiaste leden die hun beste beentje voorzetten en met de ook dit jaar weer bereikte resultaten. Hartelijk dank daarvoor en hopelijk kunnen we samen nog lang mooie zaken voor elkaar krijgen.

Bestuur

De samenstelling van het bestuur was: Kees Kools, voorzitter; Cees Terpstra, secretaris; Toine Wagemakers, penningmeester; Wessel Kok, bestuurslid; Frank Nooijens, bestuurslid.

Theo Hagendoorn verzorgde de boekhouding, de websites en de incasso van de contributies.

Leden en donateurs

Het ledenaantal vertoonde aan het eind van het jaar een sprongetje over de 200 leden grens. Dit jaar overleed ons gewaardeerde lid en actieve vrijwilliger Bert Verwijmeren.

<u>Omschrijving</u>	<u>2025</u>	<u>2024</u>
Stand 1-1	191	187
Bij	<u>19</u>	<u>11</u>
	210	198
Af	<u>3</u>	<u>7</u>
Stand 31-12	<u><u>207</u></u>	<u><u>191</u></u>

Financieel

Het jaar werd afgesloten met een positief saldo van € 1.743,97. De reserve steeg daardoor naar € 21.106,62. In de jaarrekening 2025 leest u hierover meer.

Overzicht activiteiten

14 maart - NL Doet Ommetje 't Gaegelpad;
15 maart - NL Doet voedselbos Groengenoten;
21 maart - Ledenvergadering - lezing Bijen en biodiversiteit;
15 mei - Natuurindekern les BS Pallet en BS Martinusschool;
18 mei - Fietstocht;
17 juni – Startavond Forest Fitness;
25 oktober - Natuurindekern uitreiken spullen;
31 oktober - Natuurwerkdag Brabant Water;
1 november - Natuurwerkdag Landgoed Schijf en Landgoed de Moeren;
7 november - Ledenvergadering – lezing ANV (Agrarische Natuur Vereniging);
28 december - Eindejaarwandeling.

Groene Platform Rucphen

Dit platform kwam in 2025 drie keer in constructieve sfeer bijeen met als belangrijkste onderwerpen: Omgevingsvisie 2.0, actualisatie Landschap Ontwikkeling Plan, waterbeheer, Gebiedsgerichte Aanpak (GGA) Molenbeek - de Zoek en de MTB-route. Aan het LOP werd nog een aparte sessie geweid. De werkgroep Rucphense Bossen kwam dit jaar 4 keer bijeen.

Overleg met gemeente

Er heeft 1 keer een overleg plaatsgevonden met de beleidsmedewerker Groen, Tony Oomes. Door onderbezetting van de afdeling Groen en voorrang voor het schrijven van beleidsstukken heeft het weinige overleg verder per mail plaatsgevonden.

Werkgroepen

Voor de activiteiten van de werkgroepen van onze vereniging verwijzen we graag naar de desbetreffende verslagen, die hierna volgen. Met instemming hebben we kennis van deze verslagen genomen en van de daaraan ten grondslag liggende activiteiten. De inzet van de werkgroepen maken van onze vereniging een ware NatuurWerkgroep.

Ten slotte

Alle complimenten voor iedereen en voor elke inzet. Laten we daarmee doorgaan en laten we 2026 zien als een jaar waarin we met ons allen hopelijk een verdere verbetering, al is die nog zo klein, tot stand kunnen brengen.

Het bestuur van de NatuurWerkgroep Rucphen e.o.

10 februari 2026

Flower power

Het groeiseizoen 2024/2025 werd gekenmerkt door een zeer natte periode na het inzaaien van de rogge, gevolgd door langdurige droogte.

Het nadeel van de natte winter is dat grassen snel kunnen groeien: dat is nadelig voor de kruidenzaden, die worden verdrongen. De opkomst van de kruiden was links en rechts dan ook matig, ze waren er wel maar bleven klein.

Op landgoed Schijf werd afgelopen jaar niet ingezaaid, zowel omdat de restanten van de destijds gerooide populieren het bewerken steeds moeilijker maken en tot schade leiden aan de werktuigen, anderzijds vanwege een grote houtopslag op de kruidenranden.

De overweging om kruiden bij te zaaien in het najaar van 2025 werd afgeraden door Natuurbalans, in de eerste jaren onze belangrijkste adviseur en partner in het Flower Power project. Hun filosofie: na zoveel jaren is de zaadbank echt wel aanwezig; indien kruiden niet meer opkomen ligt dit meer aan omgevingsfactoren en mestgebrek.

Op een aantal akkers is door de eigenaren geen bemesting toegestaan.

We zullen er dus mee moeten leven dat soorten daardoor kunnen verdwijnen.

Voor het lopende seizoen hebben we diverse besluiten genomen.

We stoppen (voorlopig?) met bewerking van diverse akkers; dit geldt met name voor enkele grotere akkers zoals die bij Landgoed Schijf en Brabant Water Roosendaal, maar ook voor enkele kleinere akkers op het Defensieterrein.

Dit laatste mede door de toegenomen nachtoefeningen, waarbij 's nachts niet goed zichtbaar is dat men over akkers rijdt.

Op diverse akkers zal boekweit (Brabantse 'oude grijze') ingezaaid worden in verband met noodzakelijke teeltwisseling. Dit zaad is niet vorstbestendig en kan daarom pas in mei ingezaaid worden. We hopen dat dit opkomende kruiden niet teveel zal hinderen.

Er zijn nog steeds reserves voor het project, zodat we hopen het nog jaren voort te kunnen met handhaving van een duidelijk toegenomen diversiteit op en rond de akkers dankzij de aantrekkingskracht van de diverse foerageermogelijkheden voor insecten, reptielen, vogels en zoogdieren.

Forest Fitness

In 2025 is Forest Fitness voor het zesde jaar op rij uitgevoerd. Dit jaar namen zeven boscijdegenaren deel aan het project: een mix van vertrouwde deelnemers en nieuwe gezichten. Elk jaar bereiken we met Forest Fitness opnieuw boscijdegenaren, die we zo ondersteunen bij het fitter en toekomstbestendiger maken van hun bos. Ook dit jaar hebben de vrijwilligers van de NatuurWerkgroep zich met veel inzet beziggehouden met het nodige zaag- en plantwerk.

Richting het einde van de zomer zijn de eerste inventarisaties gestart en gedurende het jaar zijn bij de verschillende boscijdegenaren alle bomen en struiken aangeplant. Er is gekozen voor een divers soortenpalet, variërend van haagbeuk en zoete kers tot hazelaar en tamme kastanje. In totaal zijn bijna 500 bomen en struiken geplant, verdeeld over ongeveer 20 kloempen.

Het bestuur en de vrijwilligers van de NatuurWerkgroep kijken ook dit jaar met tevredenheid terug op het Forest Fitness-project. Er wordt gekeken naar een vervolg in 2026, indien er voldoende aanmeldingen zijn om het project uit te voeren. De eerste geïnteresseerden hebben zich inmiddels al gemeld.

Vrijwillig landschapsbeheer – vrijdagochtendgroep

De vrijdaggroep landschapsbeheer heeft in 2025 veel verschillende werkzaamheden uitgevoerd. De groep bestaat nu uit 11 personen, we hebben helaas afscheid moeten nemen van Bert Verwijmeren. We hebben met onze groep totaal 1.284 uur gewerkt.

Overzicht per maand:

Januari: 2 x dennen van de hei verwijderd Landgoed Schijf, 1 x onderhoud landschapselement Hoekse straat Schijf 1 x ijsvrij.

Februarij: 4 x onderhoud landschapselement Hoekse straat Schijf.

Maart: 2 x Hakwal Bredendam Am vogelkers verwijderen en aanplanten, 1 x Pierestraat Forest Fitness, 1 x NLdoet Gaegelpad, 1 x Onderhoud bijenrotonde.

April: 1 x Onderhoud bijenrotonde, 2 x dennen van de hei verwijderd Landgoed Schijf, 1 x onderhoud bosje Gastels weg.

Mei: 1 x Ridderzuring verwijderen De Wildert Etten-Leur, 2 x Onderhoud bijenrotonde, 1 x Japanse duizendknoop verwijderen Keijtenburgstraat en borden Flower Power vervangen, 1 x Aanleg vleermuiskelder Heemtuin.

Juni: 1 x Aanleg vleermuiskelder Heemtuin, 1 x Am vogelkers verwijderen Camping de Posthoorn, 1 x Hagen knippen Heemtuin, 2 x Onderhoud bijenrotonde.

Juli: 2 x Hagen knippen Posthoorn 9 Am vogelkers verwijderen Waterleiding Schijf, 1 x Jacobskruiskruid verwijderen Bakkersmeer en Moervenstraat, 1 x Onderhoud hakwal Zundertseweg.

Augustus: 2 x Onderhoud bijenrotonde, 1 x Paden opschonen Posthoorn 9, 1x onderhoud Gaegelpad, 1 x Vijver Heemtuin opschonen.

September: 2 x Onderhoud RSV bosje, 1 x onderhoud bijenrotonde , 1x onderhoud Gaegelpad.

Oktober: 1 x onderhoud bijenrotonde, 1 x dode bomen verwijderen naast Heemtuin, 1 x onderhoud Gaegelpad, 1 x Bredendam hakwal opschonen, 2x Natuurwerkdag.

November: 1x herplant hakwal Bredendam, 1 x dennen verwijderen hei Landgoed Schijf, 2 x Am vogelkers verwijderen voor Forest Fitness Zwaantjesdreef.

December: , 1 x Am vogelkers verwijderen en aanplant voor Forest Fitness Zwaantjesdreef.

1 x Hakwal afzetten Zoeksedijk 12 Schijf 1x regenverlet.

Vrijwillig landschapsbeheer – zaterdagochtendgroep

De zaterdagmorgen werkgroep van de NatuurWerkgroep Rucphen bestaat uit 27 vrijwilligers die zich van half september tot eind maart enthousiast inzetten voor het landschapsbeheer van de Pannenhoeve, Rondgors, Vloeiweide en Krabbebossen van het Brabants Landschap. Daarnaast wordt jaarlijks de natuurwerkdag op het Landgoed de Moeren georganiseerd en worden incidenteel werkzaamheden uitgevoerd voor particulieren.

Naast dat deze vrijwilligers zich willen inzetten voor de natuur, is het sociale aspect ook erg belangrijk. Er wordt hard gewerkt in weer en wind maar de sfeer, zeker tijdens het vaste moment van de koffie, is altijd gezellig.

Helaas zijn Wim en Els gestopt vanwege medische redenen. Dezelfde redenen waren de oorzaak dat Ria dit jaar niet meer aanwezig kon zijn. Het goede nieuws is dat Edwin en Bas ons zijn komen versterken (en ook de gemiddelde leeftijd naar beneden hebben geholpen).

Al met al was het wederom een jaar waarin veel werk is verzet maar ook een jaar waarin veel van (het werken in) de natuur en van de onderlinge gezelligheid is genoten.

11-1-2025 Deze koude ochtend het knotten van de wilgen op de Menmoerhoeve afgerond.

18-1-2025 In de Lokker ligt tussen de bossen een heideveld. We hebben dat ontdaan van de dennenopslag zodat het een mooi open gebied blijft.

25-1-2025 In de Vloeiweide ligt een aantal verscholen weilandjes die omzoomd zijn door houtwallen en rijen knotwilgen. Vandaag gestart met het knotten van de wilgen.

1-2-2025 Terug naar de Vloeiweide om de resterende wilgen te knotten.

8-2-2025 Aan het werk op de meest noordelijke grens van ons werkgebied tegen Breda aan. Het is een vrij jong natuurgebied dat aansluit op de Krabbebossen. De wilgen hebben we daar om-en-om geknot.

15-2-2025 Voor de tweede keer naar de Krabbebossen.

22-2-2025 Voor de laatste keer naar de Krabbebossen; verder gegaan met het inkorten van de wilgen.

1-3-2025 Gestart bij de biologische boerderij Hillekenshoeve in Etten-Leur. Knotten van 5 wilgen en een poel ontdoen van opgaand hout.

8-3-2025 Voor de 2^e keer naar de Hillekenshoeve. 2 wilgen knotten, start gemaakt met het afzetten van een houtwal, onderhoud weggehaald bij een houtwal en een houtwal gesnoeid zodat de takken niet meer over de draad hangen.

15-3-2025

Voor de derde keer naar de Hillekenshoeve. De houtwal waar we vorige week aan begonnen waren om die af te zetten helemaal afgewerkt. Bramen met de bosmaaier verwijderd. Ook een houtsingel gesnoeid van een stuk natuur dat Jack overgenomen heeft van Staatsbosbeheer.

22-3-2025 Voor de 4^e en laatste keer dit seizoen naar Jack Verhulst. Onze ploeg werd opgedeeld in 3 kleinere groepen. De eerste groep heeft een tiental bomen weggehaald uit een houtwal. De tweede groep is gestart met het opschonen van een poel. De derde groep heeft een 'voederhaag' aangelegd met een lengte van 80 meter.

29-3-2025 Wilgen geknot bij Lauran Segeren te Sprundel. De wilgen waren eigenlijk te zwaar voor onze club. Het werk hebben we niet afgekregen. We moeten nog terug met een ploegje.

20-9-2025 Het nieuwe seizoen zijn we gestart in de Pannenhoef. Het opschonen van het Wildertven. Het is zo verschrikkelijk droog dat het ven volledig droog staat.

27-9-2025 Voor de tweede keer naar het Wildertven geweest. We waren met een flinke groep, 16 personen.

11-10-2025 Voor de derde keer naar het Wildertven om opschot van wilgen en berken weg te halen.

18-10-2025 Druk in de weer geweest met het verwijderen van Amerikaanse vogelkers.

25-10-2025 We zijn gestart met het vrijzetten van poel 04L2 in de Krabbebossen. Het zicht op de poel vanuit het pad hebben we hersteld. Ook is een start gemaakt met het verwijderen van een rij Rododendrons.

1-11-2025 Onze club had traditiegetrouw een Natuurwerkdag georganiseerd op Landgoed De Moeren. In samenwerking met MeerBomenNu hebben we ca. 1.750 zaailingen geoogst, hoofdzakelijk Berken, wat Grove Den en wat Europese Vogelkers. MeerBomenNu heeft ca. 750 zaailingen meegenomen die aan geïnteresseerden uitgedeeld worden (gratis). Wij hebben er ca. 1.000 meegenomen naar het voedselbos 's Heeren Vruchten (650), het voedselbos Laningen (200) en landgoed 's Heeren Vrunten (150).

8-11-2025 In samenwerking met Hoop Heggen hebben we vandaag 1.100 struiken/boompjes geplant bij een particulier in Rucphen. Rond een ingezaaid perceel van het Flower Power project hebben we een prachtige haag geplant met een lengte van 270 meter.

15-11-2025 We zijn verder gegaan met het vrijzetten van poel 04L2 in de Krabbebossen. We hebben ons geconcentreerd op het verwijderen van een rij Rododendrons.

22-11-2025 Aan het werk in de Vloeiweide. De laan van Tamme Kastanjes hebben we ontdaan van allerlei opschot, vooral wilg en braam. Er zijn ook ca. 50 zaailingen uitgestoken van voornamelijk Tamme Kastanje. Die krijgen een tweede kans op een plek waar ze wel volwassen kunnen worden. De tweede klus was het slopen en verwijderen van een oude schaftwagen/pipowagen die al tientallen jaren in het bos staat.

29-11-2025 Het Wildertven in de Pannenhoef vrijgezet van wilgenopschot.

6-12-2025 We hebben het werk aan de Boomkensberg in de Vloeiweide afgemaakt. Veel onderbegroeiing van Wilg, Berk en Braam verwijderd.

13-12-2025 Gestart op de Menmoerhoeve. 24 stuks wilgen om-en-om geknot.

20-12-2025 Voor de tweede dag naar de Menmoerhoeve. De stompen die nog op de geknotte wilgen stonden zijn met de kettingzaag afgezaagd. Een tweede ploeg is rondom de vijver gestart met het knotten van wilgen. De derde ploeg is aan de slag gegaan met het afzetten van een houtsingel.

VRIJWILLIGE WEIDE- EN AKKEROVOGELBESCHERMING.

Op 25 februari werd de startavond gehouden in Hoeve 't Oosteind te Sprundel. Er waren 30 personen aanwezig. Door een oproep in de Bode van Etten-Leur voor de werving van nieuwe vrijwilligers kwamen 8 nieuwe potentiële vrijwilligers uit voornoemde gemeente!

Naast de gebruikelijke agendapunten, zoals Arbo, veldbegeleiding en cursus voor beginners, kwam de registratie en het bijhouden van verzamelde gegevens uitgebreid aan de orde. Daarnaast besteedde Fien Oost gaf uitleg over het gebruik van de Boerenlandmonitor, waardoor gevonden legsels meteen via een app digitaal doorgegeven worden aan Brabants Landschap. Na overhandiging van het jaarverslag over 2024 werd de avond, zoals gebruikelijk, afgesloten met een hapje en een drankje.

Op 12 maart togen maar liefst 14 personen uit de gemeentes Rucphen, Etten-Leur en Zundert naar het Provinciehuis in Den Bosch voor de Provinciale Jaaravond, die nu reeds 30 jaar de start inluidt van de Weidevogelbescherming in de Provincie Noord-Brabant. Directeur Joris Hogenboom en Brabants Milieugedeputeerde Hagar Roijackers openden de bijeenkomst, waar maar liefst 330 weidevogelbeschermers op af gekomen waren! De hoogtepunten van het weidevogelseizoen 2024 werden namens Brabants Landschap gepresenteerd door Fien Oost en Lisa van den Biggelaar. Een absoluut hoogtepunt van deze avond was de lezing van Bote de Boer, melkveehouder uit Tjerkwerd in Friesland. Hij is de hoofdrolspeler in de film "Vogels kun je niet melken ." De titel van zijn voordracht luidde: Van parel tot kerngebied door de ogen van een Boerenlandvogelboer. Fien Oost en Marco Renes presenteerden naast "Kansen voor de kievit" een zogenaamd nieuw "Actieplan voor de kievit", waarbij de kievit extra bescherming krijgt. Tot slot werd door Guiljo Nuland, voorzitter van Brabants Landschap, de oorkonde "Weidevogelbescherming van het Jaar" uitgereikt.

Op donderdagavond 3 april hebben 5 personen uit Etten-Leur deelgenomen aan de basiscursus weidevogelbescherming in Waalwijk, georganiseerd door Brabants Landschap. Vier deelnemers gaan dit voorjaar voor het eerst het veld in om de weidevogels te beschermen tegen predatoren en werkzaamheden op het land. Er waren op deze avond 28 personen aanwezig om te luisteren naar vooral praktische informatie, gegeven door Marco Renes.

Op maandagmorgen 7 april heeft Rens Sommers, medewerker van Brabants Landschap, in Hoeve 't Oosteind aan 12 belangstellenden uitleg gegeven over het invoeren van gegevens op de Boerenlandvogelmonitor. Eerst binnen een stukje theorie, daarna het veld in om de opgedane kennis in praktijk te brengen. Dezelfde ochtend is er op het terrein van Kees Oomen een vosserraster geplaatst met als doel een aantal nesten met eieren van de kievit te beschermen tegen predatoren, zoals vos en verschillende marterachtigen.

Op 17 september werd de jaarlijks terugkerende evaluatie-avond gehouden in Hoeve 't Oosteind in Sprundel. Er waren 32 personen aanwezig. Daar deze avond ook de uilenbeschermers, de akkervogeltellers en de mensen van agrarisch natuurbeheer uitgenodigd waren, zag de agenda er anders uit dan in voorgaande jaren. Uiteraard werden de bevindingen van de weidevogelbeschermers besproken en de daarbij behorende gegevens in de boerenlandvogelmonitor. Ook de resultaten en bijzonderheden van de akkervogeltellers in het gebied tussen de Zundertseweg en Groenstraat in Sprundel en trends in Brabant kwamen ter sprake.

Voor het eerst was er tijdens deze avond ook de combinatie met de uilenbescherming, waarvan de resultaten 2025 per vrijwilligersgroep en de gegevens in de uilenmonitor besproken werden.

Op woensdag 8 oktober was er in Made in het gebouw van de Liniehof de bijeenkomst van de coördinatoren weidevogelbescherming van Brabant-West. Er werden ervaringen, tegenvallers en hoogtepunten besproken over het afgelopen seizoen. Verder kwamen de Boerenlandvogelmonitor,

QBM-tellingen, Agrarisch natuurbeheer, uitbreiding ANlb, cursussen weidevogelbescherming, oorkondes voor deelname maatwerkregelingen en veldbegeleiding ter sprake. Belangrijk item was het Actieplan Kievit, waarover uitleg gegeven en een oproep gedaan werd voor hulp. Jan Kievit heeft deze avond bijgewoond.

Resultaten

In 2025 was er in Rucphen qua legsels sprake van 46 Kieviten, 1 wilde eend, 1 scholekster en 2 meerkoeten. Een vrijwel gelijk resultaat als vorig jaar, dankzij de 32 vrijwilligers.

PR en werving

Elke maand is er minimaal een nieuwsbrief uitgebracht om onze leden nader te informeren. Naast onze leden is er ook een grote groep geïnteresseerden die deze nieuwsbrief ontvangt.

Er zijn meerdere persberichten opgesteld en geplaatst in de Bode. De persberichten betroffen o.a. het Forest Fitness project, Natuurindekern, Natuurwerkdag, het 200^e lid en het Groenfonds.

Twee maal was er hierover een radio-interview op Radio Rucphen met Cees Terpstra.

Natuur en omgeving

De werkgroep hield zich vnl. bezig met het kritisch volgen van omgevingsvergunningen, illegale kap en kapvergunningen. In meerdere gevallen werd melding van illegale kap gedaan, waarvan 2 met verzoek tot handhaving. Door het nieuwe BOOMbeleid zijn er aanzienlijk minder kapvergunningen verleend.

Vier keer werd een reactie ingediend op een (ontwerp)bestemmingsplan waarin onvoldoende groencompensatie of zekerheid omtrent de groene maatregelen werd geboden in de betreffende verbeelding en/of regels. De rechtszaak die we begin januari 2025 aanspande, leverde een positieve uitspraak op. Een andere rechtszaak diende eind december 2025. De uitspraak is nog niet gedaan.

Natuurindekern

In samenwerking met de gemeente Rucphen en de Heemtuin Rucphen werd dit project dit jaar voor de kern Rucphen uitgevoerd. Mede dankzij de financiële steun van de gemeente Rucphen werden er 107 nestkasten, 32 bomen, 150 struiken, 196 plantjes en 132 zakjes bloemenzaad uitgedeeld. Tevens werd op de basisscholen aan 2 groepen 5 het belang van groen in de kern uitgelegd.

Groenfonds

Voor een specificatie van de uitgekeerde subsidies verwijzen wij naar de jaarrekening.